

De spelregels van de nazi's

Door Jessica Kelder

Nadat Hitler aan de macht kwam, veranderde er veel in Duitsland. Dat uitte zich niet alleen in politieke handelingen, maar ook een spelletje voetbal of de Olympische Spelen konden niet meer plaatsvinden zonder bemoeienis van de nationaal-socialisten. Vanaf 1933 golden de regels van de nazi's, ook in sport.

Het nazi-bewind heeft ernstig zijn stempel gedrukt op het sporten in Duitsland. De Duitse voetbalteams van voor de oorlog zagen er na de oorlog niet meer hetzelfde uit. Van sommige clubs waren meer dan de helft van de spelers na de oorlog verdwenen of vermoord. De joodse talentvolle spelers die voor het regime van Hitler nog de kans kreeg om uit te blinken konden dat tijdens zijn regime niet meer. Velen van hen zijn vergast of dusdanig mishandeld dat zij hun sport niet meer konden beoefenen.

Het waren niet alleen de joden die werden gehinderd in vrij spel. Jesse Owens, viervoudig medaillewinnaar bij de Olympische Spelen van 1936 in Berlijn, is ook een voorbeeld van hoe de nationaal-socialisten bepaalden wie wel en wie niet geschikt waren om te sporten. Als zwarte man vertolkte hij echter het tegenovergestelde van wat Hitler graag in een getalenteerde sporter zag. Owens gaf hoop aan veel mensen, een hoop die na de Spelen van 1936 in de grond gedrukt werd. Hitler verbood Owens (en anderen) om nog langer mee te doen. Er was maar één ras dat geschikt was om te sporten: het Arische ras.

Dat het Arische ras niet daadwerkelijk superieur was, bleek natuurlijk al uit het feit dat Owens als zwarte man de snelste man ter we-

reld was. Nog een voorbeeld van een inferieure positie die het zogenaamd 'superieure' ras soms toch innam, vond plaats in Kiev. Hier werd de voetbalclub Dynamo Kiev gedwongen om tegen de Duitse bezetter te voetballen. Dat kwam uiteraard niet neer op een 'gewoon' spelletje voetbal, maar werd be-

paald door de spelregels van deze Duitsers. Voor hen gold eigenlijk maar één regel: verliezen was onacceptabel. Toen dat toch gebeurde, met een afgang van 5-3, reageerden de Duitsers met meervoudige moord om wraak te nemen. Voetbal was niet meer gewoon een spel, het was nóg een middel van de Duitsers om te laten zien wie de baas was.

De bezetting veranderde niet al-

leen het spel, ook de spelers werden beïnvloed. Een goed voorbeeld hiervan is Tinus Osendarp. Deze atleet werd lid van de SS en schroomde niet om in sportkleding daarvan te lopen. Osendarp had wel talent. Niet voor niets werd hij de snelste blanke sprinter op de Spelen van 1936 genoemd. Hij was echter niet de snelste, dat was Owens. Voor Osendarp was het sporten in een SS-pak niet genoeg om te laten zien aan wiens kant hij stond. Hij werd lid van het Commando Leemhuis, dat mensen uit het verzet opspoorde, en was mede verantwoordelijk voor de dood van tien verzetshelden. Bij een actie van het Commando vluchtte één van de verzetstrijders en Osendarp schoot hem in zijn rug. Toen na de oorlog deze zaak in de rechtszaal werd behandeld, vroeg een rechter cynisch waarom hij als snelste blanke sprinter er niet even achterna was gerend.

Oorlog verandert niet alleen de politiek, de economie of het militaire leven van een land. Oorlog beïnvloedt het hele sociale leven, sport niet uitgezonderd. Het verandert de teams, de sfeer, de spelers. Sport is niet meer sport, het is een machtsmiddel, dat ook Hitler wist te gebruiken om aan te geven wie de baas was. Het was nog een manier om te laten zien wiens regels gelden, en dat waren de regels van de nationaal-socialisten. ■